

til hensigt at påtage sig. I Sverige og Island kan rette myndighed efterfølgende udstede forbud mod, at den pågældende dommer påtager sig et hverv, hvis hvervet anses for at være uforeneligt med dommerembedet. De hollandske regler giver derimod ikke adgang til at nægte bibeskæftigelsen, og der kan således alene iværksættes disciplinære sanktioner, dersom dommeren påtager sig et hverv, som retspræsidenten finder uforeneligt med dommerembedet.

Der henvises i øvrigt til betænkningen side 48 ff., der indeholder et resume af kortlægningen af dommers bibeskæftigelse i en række europæiske lande.

4. Lovforslagets udformning

4.1. Generelt om behovet for en nyordning vedrørende dommers bibeskæftigelse

4.1.1. Udvalget har i betænkningen vurderet behovet for nærmere at regulere dommernes adgang til bibeskæftigelse.

Udvalgets forslag bygger følgende generelle synspunkter:

Det er udvalgets opfattelse, at spørgsmålet om dommernes bibeskæftigelse helt overordnet må vurderes i lyset af den særlige stilling, som domstolene har efter forfatningen. Grundlovens regler og de sædvaner, der er dannet i tilknytning hertil, indebærer, at domstolene er uafhængige af andre offentlige organer, først og fremmest Folketinget og regeringen. Endvidere forudsætter såvel grundlovens som retsplejelovens regler en fuldstændig uafhængighed af andre uvedkommende interesser. Dommerne har i deres kald alene at rette sig efter loven, jf. grundlovens § 64.

En forfatnings- og lovgivningsmæssig sikring af domstolenes og dommernes uafhængighed er imidlertid ikke tilstrækkelig til at sikre et velfungerende domstolssystem. Hertil kræves efter udvalgets opfattelse også, at der i befolkningen i almindelighed er tillid til domstolenes og dommernes uafhængighed og integritet.

Næsten al den bibeskæftigelse, der udøves af dommere, udøves efter anmodning fra myndigheder, organisationer, virksomheder og andre, der ønsker en dommers medvirken til løsning af en opgave, hvor dommermedvirken sikrer en fuldt kvalificeret og betryggende sagsbehandling. Udviklingen i dommers bibeskæftigelse afspejler således en efterspørgsel efter dommers medvirken ved løsning af opgaver uden for den egentlige retspleje.

Dommers adgang til bibeskæftigelse bør imidlertid efter udvalgets opfattelse ikke kun være bestemt af efterspørgslen. Adgang til bibeskæftigelse bør regule-

res således, at den ikke påvirker den almindelige opfattelse af dommernes uafhængighed negativt. Enhver tvivl om domstolenes fuldstændige uafhængighed er efter udvalgets opfattelse skadelig for det danske retssystem.

Det tidsmæssige omfang af dommernes bibeskæftigelse må naturligtvis ikke have negativ indvirkning på varetagelsen af hovedstillingen, navnlig må varetagelsen af bibeskæftigelse ikke medføre en forlængelse af afviklingen af retsarbejdet ved domstolene. Der er efter det for udvalget oplyste ikke grundlag for at antage, at der faktisk er en sådan negativ indvirkning. I det omfang dommernes bibeskæftigelse ikke har negativ indflydelse på arbejdet i hovedstillingen, er der efter udvalgets opfattelse et hensyn at tage til, at der ikke gøres unødige indgreb i den bibeskæftigelse, som dommerne udøver i deres fritid, og at man undgår i for høj grad at skade velfungerende ordninger.

Et medlem af udvalget anfører dog, at det må være åbenbart, at en så udstrakt anvendelse af bibeskæftigelse, som der er tale om, betyder, at der er færre kræfter tilbage til arbejdet i hovedstillingen.

Udvalget anser det som en positiv omstændighed ved dommernes bibeskæftigelse, at dommerne herigennem er med til at varetage en lang række opgaver, der har samfundsmæssig betydning. Hertil kommer, at bibeskæftigelsen skaber en større bredde i dommers samfundsindsigt og øger deres viden om specifikke samfundsforhold. Dommerne får således på grund af deres bibeskæftigelse en erfaring og viden, som ikke kan fås ved arbejdet som dommer. Et medlem bemærker dog, at det kan have betydning, at dommere har tid til at gøre sig erfaringer uden for domstolsarbejdet og sædvanlig bibeskæftigelse.

Udvalget finder det også positivt, at dommerne ved deres bibeskæftigelse bidrager til retsudviklingen uden for arbejdet ved domstolene, eksempelvis ved at medvirke i offentlige og private råd og nævn samt i voldgifter, ved deres arbejde i lovforberedende udvalg, ved udarbejdelse af juridisk litteratur og ved undervisning på universiteter mv.

Udvalget anfører, at det i debatten har været anført, at størrelsen af biindtægter i sig selv kan udgøre et problem for domstolenes omdømme på grund af den stadige offentlige debat herom. Debatten har ikke mindst drejet sig om de dommere, herunder navnlig højesteretsdommere, der har udført mange hverv, og som derfor – baseret på de offentliggjorte gennemsnitstal – formodes at have oppebåret biindtægter, som har nærmet sig eller oversteget lønnen i hovedstillingen.